

HR 24 juli 1967, NJ 1969, 63, Antilliaanse amokmaker.

HOGE RAAD (Vacantie-Strafkamer), 24 juli 1967. (Mrs. Boltjes, Hulsmann, Korthals Altes, de Meijere (Rapp.), Beekhuis).

Op het beroep van E.T.O., wonende op Curacao, rekw. van cassatie tegen een vonnis van het Hof van Justitie van de Ned. Antillen van 21 maart 1967, waarbij in hoger beroep, na verwijzing door de HR bij arrest van 21 dec. 1965, met vernietiging van een vonnis van de Rechter in het Gerecht in Eerste Aanleg, zittingsplaats Curacao, van 24 maart 1965, de rekw. ter zake van twee feiten, beide gekwalificeerd als "doodslag", onder aanhaling van de artt. 11, 31, 35, 59 en 300 Sr. NA, is veroordeeld tot een gevangenisstraf voor de tijd van vijftien jaren, met bevel tot vernietiging van het mes, hetwelk als stuk van overtuiging heeft gediend en waarmede de misdrijven opzettelijk werden gepleegd.

De Hoge Raad, enz.;

Gelet op het middel van cassatie namens de rekw. voorgesteld bij op de voet van art. 11, tweede lid, Cassatieregeling voor de Ned. Antillen ingediende, nader bij pleidooi toegelichte schriftuur en luidende:

"Schending van het recht en/of verzuim van vormen, met name door schending van de artt. 196, 199, 206, 208, 229 en 231 Sv. NA, doordien het Hof aan rekw. heeft opgelegd een gevangenisstraf voor de tijd van vijftien jaren, zulks hoewel naar 's Hof's oordeel een langdurige gevangenisstraf niet gerechtvaardigd zou zijn indien uitsluitend op de schuld van req. zou worden gelet, hebbende aldus het Hof gehandeld in strijd met het "niet meer straf dan schuld" principe, immers aan req. een gevangenisstraf opgelegd welke qua duur uitgaat boven de mate van diens schuld";

O. dat bij de bestreden uitspraak ten laste van rekw. is bewezen verklaard:

"1. dat hij, bekl., op 4 nov. 1964, op het eiland Curacao, opzettelijk M.G.O. van het leven heeft beroofd, door alstoen aldaar opzettelijk haar, M.G.O. met een mes, meermalen in het lichaam te steken, tengevolge waarvan zij, M.G.O. de navolgende verwondingen bekwam,

a) een zeer diepe wijdgapende steekwond van 8 bij 3 cm in de bovenbuik;

b) een zeer diepe steekwond van 3 bij 1,5 cm in de bovenbuik;

c) een ondiepe 2 cm lange steekwond links achter onder in de rug;

d) een ondiepe steekwond van 4 bij 1 cm aan de buitenzijde even onder de rechter elleboog, welke onder b) genoemde steekwond de grote lichaamsslagader dwars heeft doorgesneden, tengevolge waarvan zij, M.G.O., door een massale, in- en uitwendige dodelijke bloeding, welke terstond nadat haar die steekwond was toegebracht, optrad, korte tijd nadien op voormeld eiland is overleden;

2. dat hij, bekl., op 4 nov. 1964, op het eiland Curacao, E.F.O. van het leven heeft beroofd, door alstoen aldaar opzettelijk hem, E.F.O. voornoemd, met een mes, in het lichaam te steken, tengevolge waarvan hij, E.F.O., een zeer grote steekwonde lopend over de gehele mediaanlijn van de buik bekwam, waarbij de op drie en vier na laatste lissen van de dunne darm dwars werden doorgesneden, tengevolge waarvan hij, E.F.O. aan de gevolgen, die terstond nadat hem die steekwond was toegebracht, optraden, korte tijd nadien op voormeld eiland is overleden."?

dat het Hof elk van beide bewezen verklaarde feiten gekwalificeerd als "doodslag" en voorts omtrent de strafbaarheid van rekw. heeft overwogen:

"dat ook de bekl. t.a.v. de als voormeld bewezen verklaarde feiten, die bevonden zijn te zijn strafbare feiten en zijn gequalificeerd als voormeld, strafbaar is, zijnde van geen feiten of omstandigheden gebleken, welke of voorschreven bewezen verklaarde feiten straffeloos zouden maken, dan wel de strafbaarheid van bekl. deswege zouden opheffen;

dat het Hof tot dit oordeel komt niettegenstaande het betoog van de raadsman van bekl., daartoe strekkende, dat bekl. zou dienen te worden ontslagen van alle rechtsvervolging op de grond dat het bewezen verklaarde aan bekl. niet zou zijn toe te rekenen wegens de gebrekkige ontwikkeling en/of ziekelijke stoornis zijner geestvermogens;

dat toch uit het over bekl. uitgebrachte psychiatrisch-psychologisch rapport dd. 31 jan. 1967, hiervoren sub 7 vermeld, blijkt dat de deskundigen tot de conclusie zijn gekomen, dat bekl., zij het in zeer geringe mate, toerekeningsvatbaar is te achten;

dat het Hof deze conclusie overneemt en tot de zijne maakt, zodat het beroep van de raadsman op volledige ontoerekeningsvatbaarheid van bekl. behoort te worden verworpen;

dat blijkens het onder 7 vermelde deskundigenrapport de bekl. weliswaar slechts in geringe mate toerekeningsvatbaar is zodat, indien uitsluitend op de schuld van bekl. zou worden gelet, een langdurige gevangenisstraf niet gerechtvaardigd zou zijn;

dat, ware terbeschikkingstelling van de beklaagde mogelijk, teneinde van Regeringswege te worden verpleegd in een psychopathenasyl, bij zodanige, thans niet mogelijke, terbeschikkingstelling verwacht zou moeten worden dat het verblijf van bekl. in zodanig asyl zeer langdurig zou zijn nu blijkens voormeld deskundigenrapport genezing of verbetering van bekl. weinig waarschijnlijk is te achten;

dat, gelet op het gevaar dat deze bekl., zoals in meergemeld deskundigenrapport wordt gesignaleerd, voor de gemeenschap oplevert, het Hof geen andere mogelijkheid ziet en het mitsdien juist acht den beklaagde de navolgende straf op te leggen";

O. t.a.v. het middel:

dat de aan het middel ten grondslag liggende stelling, dat geen straf mag worden opgelegd die zwaarder is dan door de schuld van de dader wordt gerechtvaardigd in geen rechtsregel steun vindt, en het aan het Hof vrijstond bij de bepaling van de aan rekw. op te leggen straf niet uitsluitend op de schuld van rekw. te letten;

dat het middel derhalve tevergeefs is voorgesteld;

Verwerpt het beroep.

Conclusie Adv.-Gen. Mr. Minkenhof.

Het cassatiemiddel is gericht tegen een gedeelte van de strafmotivering, luidende: "dat blijkens het in het vonnis vermelde deskundigenrapport de bekl. slechts in geringe mate toerekeningsvatbaar is zodat, indien uitsluitend op de schuld van bekl. zou worden gelet, een langdurige gevangenisstraf niet gerechtvaardigd zou zijn". Hier zou, volgens het middel, het Hof van Justitie gehandeld hebben in strijd met het "niet meer straf dan schuld" principe. Blijkens de toelichting bedoelt de steller van het middel, dat geen straf mag worden opgelegd die zwaarder is dan door de schuld van de dader wordt gerechtvaardigd. Hij acht dit, als ik het goed begrijp, een uitvloeisel van het beginsel: geen straf zonder schuld. Naar mij echter wil voorkomen worden hier toch ongelijksoortige zaken met elkander vergeleken. Dat er van straf geen sprake kan zijn, wanneer iedere vorm van schuld ontbreekt brengt nog niet mede, dat de strafmaat uitsluitend door de schuld wordt bepaald en ook niet dat een straf die zwaarder is dan door de schuld wordt gerechtvaardigd (gedeeltelijk) straf is zonder schuld. Wanneer eenmaal schuld is vastgesteld, zij het door sterk verminderde toerekeningsvatbaarheid een relatief geringe mate van schuld, dan komen voor de bepaling van de strafmaat ook andere factoren in aanmerking, in het bijzonder de beveiliging van de maatschappij tegen herhaling, in verband met de gevaarlijkheid van de dader en de ernst van het gepleegde feit. Dit is uiteraard in versterkte mate het geval wanneer andere mogelijkheden tot beveiliging van de maatschappij ontbreken. Ongetwijfeld wordt het rechtsgevoel meer bevredigd wanneer genoemde beveiliging kan worden bereikt door verpleging van de dader in een asyl, zodat het in de vorm van straf toegebrachte leed beperkt kan blijven en in een redelijke evenredigheid staat tot de mate van schuldverwijt, dat de dader treft. Waar deze mogelijkheid niet aanwezig

is - er is in de Ned. Antillen geen psychopathen-asyl en terbeschikkingstelling van de regering is dus niet mogelijk - is het opleggen van een straf, welke in zwaarte onevenredig is aan de schuld m.i. niet in strijd met het recht. De strafoplegging kan dus mede door deze motivering gerechtvaardigd worden (zie HR 25 febr. 1947 NJ 1947 no. 161 noot Pompe).

Ik merk nog op, dat ook het Nederlandse strafrecht toen hier te lande nog geen bijzondere behandeling van niet volledig toerekeningsvatbaren mogelijk was met dezelfde moeilijkheden heeft geworsteld. Zie Rb. Almelo 16 nov. 1920 NJ 1920 blz. 1182, vernietigd door Hof Arnhem 10 febr. 1921 NJ 1921 blz. 473; Rb. Amsterdam 18 febr. 1921 NJ 1921 blz. 373 en de noten van T(averne) onder de laatstgenoemde beslissingen, die echter ook opmerkt: - "al kan helaas ook een schuldstrafrecht niet steeds uitkomen met een strafmaat, die evenredig is aan de mate van schuld-". De psychopatenwetten hebben niet de volledige oplossing van de problemen gebracht. Bij zeer gevaarlijke delinquenten (HR 10 sept. 1957 NJ 1958 no. 5, Rb. Zutphen 23 okt. 1964 NJ 1966 no. 19) neemt de rechter ook nu nog wel zijn toevlucht tot langdurige gevangenisstraffen in het belang van de veiligheid van de maatschappij. Pompe (noot onder evengemeld arrest) acht dit bedenkelijk en vraagt zich af of in de beslissing nog wel voldoende met het schuld karakter van ons strafrecht is rekening gehouden, gegeven de verminderde toerekenbaarheid van de verd. Hoe dit voor ons strafrecht zij, in de Ned.

Antillen, waar geen psychopatenwetten gelden, mag naar mijn mening aan de schuld niet die alles overheersende positie worden toegekend bij het bepalen van de straf.

Ik moge tot verwerping van het beroep concluderen.